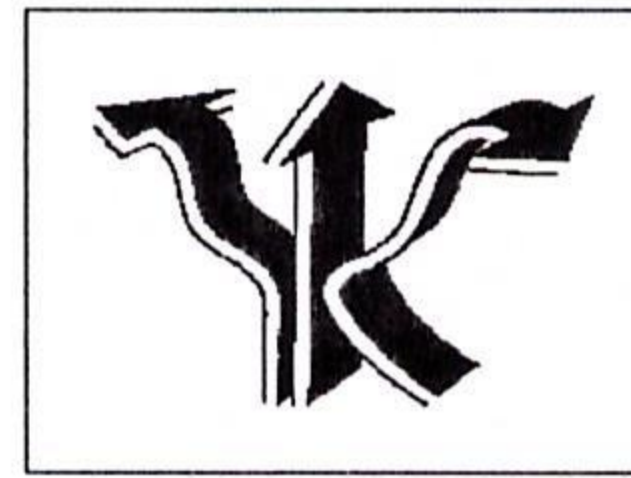

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Харківський інститут

МАУП

Кафедра психології

Затверджую:
Директор ХІ МАУП
В.Ю. Догадіна
“25” серпня 2023 р.

Схвалено на засіданні кафедри
психології
Протокол № 1 від 25 серпня 2023 р.
Завідувач кафедри І.В.Лантух/

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія травмуючих ситуацій

спеціальності:

053 Психологія

(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня

бакалавр

(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми:

Психологія

(назва освітньої програми)

спеціалізації:

(за наявності)

Практична психологія

(назва спеціалізації)

Харків ХІ ПрАТ «ВНЗ «МАУП» 2023 р.

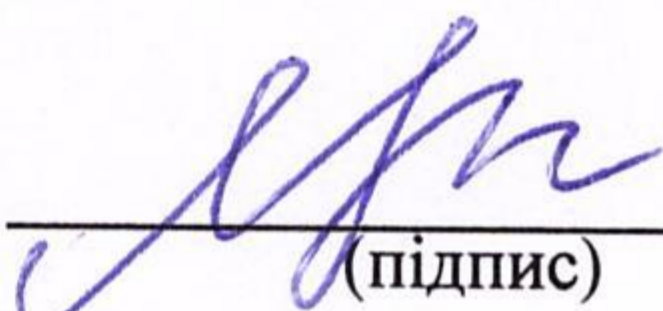
Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Шопша Олена Леонідівна, доцент кафедри психології

Викладач:

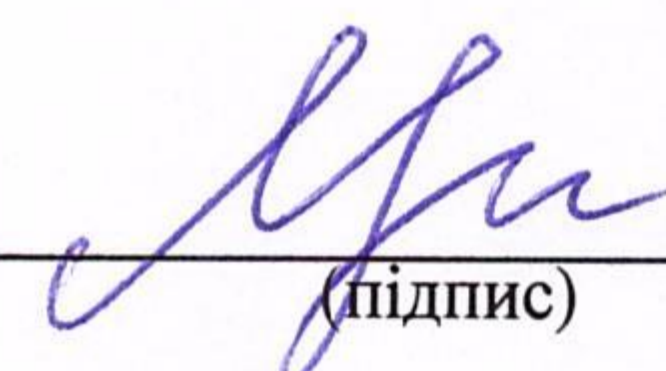
Шопша Олена Леонідівна, доцент кафедри психології

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології
Протокол від 25.08.23 №1

Завідувач кафедри (підпис) І.В. Лантух

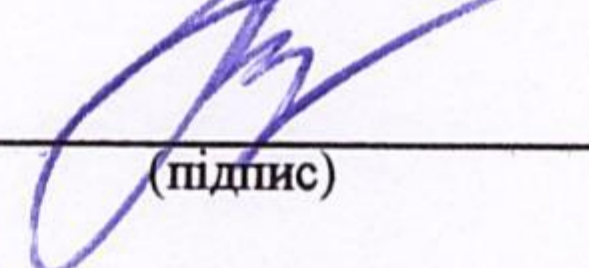
Силябус погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми Психологія

25.08. 2023 р.

Керівник (гарант) освітньої програми (підпис) І.В. Лантух

Силябус перевірено

25.08. 2023 р.

В.о. директора (підпис) В.Ю. Догадіна

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Харківський інститут

Кафедра психології

Назва дисципліни	Психологія травмуючих ситуацій
Викладач	Шопша Олена Леонідівна, доцент кафедри психології
Портфоліо викладача	
Контактний тел.	
E-mail:	
Сторінка дисципліни на сайті	https://kh.maup.com.ua/%d0%ba%d0%b0%d1%84%d0%b5%d0%b4%d1%80%d0%b0-%d0%bf%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%97/#
Консультації	<i>понеділок 16.00-17.00</i>

1. Коротка анотація до дисципліни. У рамках курсу здобувачі вищої освіти будуть вивчати ідейно-теоретичний зміст травмуючих ситуацій. Дисципліна «Психологія травмуючих ситуацій» є частиною професійно-психологічної підготовки здобувачів вищої освіти. Він дає можливість оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками для надання професійної психологічної допомоги людям які перебувають в надзвичайній ситуації, для попередження наслідків після перебування людини в травмуючій ситуації, а також надання психологічної допомоги клієнтам, які мають наслідки, пов'язані з травматичним інцидентом.

2. Мета: забезпечення професійної компетентності практичних психологів у сфері психології травмуючих ситуацій; ознайомлення із психологічними механізмами дії травмуючої ситуації на особистість та її поведінку, а також особливостями психологічної допомоги особам, що пережили травмуючу ситуацію

Завдання: засвоєння предмету, об'єкту дисципліни, методологічних підходів до вивчення психології травмуючих ситуацій; формування у психологів-практиків вмінь і навичок застосування засобів психотерапії, психокорекції та методів психологічного консультування для психологічного супроводу травмуючих ситуацій

3. Формат курсу: *дистанційний (online)*

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- здатність і готовність мислити критично і системно; розуміння основних теоретичних понять, термінів, законів та закономірностей психологічної науки;
- здатність і готовність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них;
- знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись їх;

- професійне володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння та взаємовпливу і здатність ефективно застосовувати їх у професійному спілкуванні;
- здатність діяти на основі етичних міркувань, емпатії, толерантності.

Фахові компетентності:

- здатність розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань;
- здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту;
- аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;
- здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків;
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій у роботі з сім'єю;
- здатність до професійної мобільності.

5. Тривалість курсу.

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
«Психологія травмуючих ситуацій»		
Курс	1	
Семестр	1	
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин, в тому числі:	90	
Аудиторні	20	
Модульний контроль	2	
Семестровий контроль	1	
Самостійна робота	56	
Форма семестрового контролю	<i>залік</i>	

6. Статус дисципліни: обов'язкова

7. Пререквізити: Курс «Психологія травмуючих ситуацій» безпосередньо пов'язаний з дисциплінами: «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Диференційна психологія», «Психологія особистості», передбачає оволодіння теоретичними знаннями в галузі психології розвитку і вікової психології, основ психології, етичних принципів і норм психолога

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – програми та сервіси для перевірки оригінальності текстів (Plagiat, Antiplagiat, Unichek).

9. Політика курсу:

- викладання курсу та взаємодія із студентом ґрунтуються на політиці академічної доброчесності.
- передбачає роботу в команді;
- клімат в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної самоіронії;
- виконання завдань у встановлений термін;
- відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача;
- презентації та доповіді мають бути авторськими і оригінальними.

10. Зміст дисципліни: Курс складається з двох змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частин:

Змістовий модуль 1 «Теоретичні основи психології травмуючих ситуацій»

Змістовий модуль 2 «Особливості психологічної допомоги клієнтам, що перенесли травмуючу ситуацію»

11. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	10	10	10	10
Відвідування практичних занять	1	7	7	7	7
Робота на практичному занятті	10	7	70	7	70
Виконання завдань для самостійної роботи	5	28	140	28	140
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30				
Разом		-	252		252
Максимальна кількість балів:					504
504:100=5,04. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:5,04 = загальна кількість балів.					

12. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються *самостійні роботи (завдання до самостійної роботи див. Додаток 1)*.

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – **5 балів**.

13. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді комплексних контрольних робіт.

14. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Критерії оцінювання:

№ п/п	Критерії оцінки знань студента виявлених під час проведення модульного контролю	кількість балів
1.	студент в процесі усної (письмової) відповіді дає правильні відповіді на всі поставлені запитання , виявляє високий рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу. Викладає свою відповідь системно та логічно, упевнено і правильно аргументує власну позицію, робить висновки, тощо	25 балів
2.	студент має належний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповіді дає, переважно, правильні, однак допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує відповідь або правильно відповідає лише на половину поставлених запитань , тощо;	15 бали
3	студент має задовільний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповідає, але не на всі, допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує або правильно дає відповідь на 1/3 (одну третину) поставлених запитань тощо.	10 бали
4.	студент дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання , тощо.	0 балів

Максимальна кількість балів - 25 балів.

15. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Залік.

Залік проводиться у усній формі (3 теоретичних питання) за відповідь на які максимально можливо отримати **20 балів**.

Перерахування у традиційну систему:

1) **20** балів – правильні та повні відповіді на всі запитання - «відмінно/зараховано», А, 100-90 балів;

2) **15** балів – студент відповів на всі запитання, однак допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, які не впливають на правильність відповіді в цілому – «добре/зараховано», В-С, 89-75 балів;

3) **10** балів - студент відповів недостатньо повно і конкретно на поставлені запитання, хоч і відобразив знання основного програмного матеріалу, а також при правильній відповіді на два з трьох поставлених питань – «задовільно/ зараховано», D-E, 74-60 балів;

4) **0** балів – дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання - «незадовільно/незараховано», F-FX, 59-0.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА (в балах) = результати поточної роботи + результати заліку

16. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (див. Додаток 2).

17. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Герман Дж. Психологічна травма та шляхи до видужання: наслідки насильства - від знуцань у сім'ї до політичного терору. Львів: Видавництво Старого Лева, 2015.416 с.

2. Зливков В. Л. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. Київ: Педагогічна думка, 2016.219 с.

3. Малогулько Л. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків. Київ, 2018. 208 с.

4. Пророк Н. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Київ, 2018. 208 с.

5. Турніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017.160с

Додаткова:

6. Юрьева Л. Н. Диагностика, коррекция и профилактика кризисных состояний у участников военных конфликтов. К. 2017. 204 с.

7. Юр'ева Л. М. Кризові стани в сучасних умовах: діагностика, корекція та профілактика. К.: Видавництво ТОВ «Галерея Принт», 2017. 17 4 с

Навчально-методична карта дисципліни «ПСИХОЛОГІЯ ТРАВМУЮЧИХ СИТУАЦІЙ»

Разом: 90 год., з них 20 год. – лекції, 14 год. – практичні заняття, самостійна робота – 56 год., модульний контроль – 2 год.

Кількість балів за семестр	504 балів									
Модулі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II				
Назва модуля	Теоретичні основи психології травмуючих ситуацій					Особливості психологічної допомоги клієнтам, що перенесли травмуючу ситуацію				
Лекції	2 (2 бали)	2 (2 бали)	2 (2 бали)	2 (2 бали)	2 (2 бали)	2 (2 бали)	2 (2 бали)	2 (2 бали)	2 (2 бали)	2 (2 бали)
Теми лекцій	Вступ до психології травмуючих ситуацій	Посттравматичний стресовий розлад як наслідок травмуючої ситуації	Особливості психотерапевтичної роботи з клієнтам, що перенесли травмуючу ситуацію.	Суїцидаль-на поведінка, як форма кризисного реагування.	Насильство в сім'ї як вид травмуючої ситуації	Методи роботи з травмуючим и ситуаціями	Екстрена психологічна допомога в екстремальни х ситуаціях	Психологічна допомога дітям, що стали жертвами насильства	Робота з горем	Психологічна допомога учасникам бойових дій
Практичні заняття	1 (1 бал) 1 (10 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	1 (1 бал) 1 (10 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)	2 (2 бали) 2 (20 балів)
Теми практичних занять	Вступ до психології травмуючих ситуацій	Посттравматичний стресовий розлад як наслідок травмуючої ситуації	Особливості психотерапевтичної роботи з клієнтам, що перенесли травмуючу ситуацію.	Суїцидаль-на поведінка, як форма кризисного реагування.	Насильство в сім'ї як вид травмуючої ситуації	Методи роботи з травмуючим и ситуаціями	Екстрена психологічна допомога в екстремальни х ситуаціях	Психологічна допомога дітям, що стали жертвами насильства	Робота з горем	Психологічна допомога учасникам бойових дій
Самостійна робота	28 (140 балів)					28 (140 балів)				
Поточний контроль	модульна контрольна робота №1 (25 балів)					модульна контрольна робота №2 (25 балів)				
Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 5,04									